

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 4 Å R G A N G

9. OKTOBER 1952

A V I N N H O L D E T :
KRISEN I DEN MODERNE RETTSBEVISSTHET - KAM-
PEN FOR KRISTEN SAMFUNNSORDEN - GIROLAMO
SAVONAROLA SOM MYSTIKER - TO KIRKEJUBILEER -
FILMANMELDelse - KATOLICISMENS STÄLLNING
I SVERIGE - RIKHOLDIG UTENLANDSREPORTASJE.

NR.

37

38

NESTE NUMMER KOMMER 23. OKTOBER 1952.

VÅRE KIRKER

Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87).
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.45: Høymesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høymesse.

**Vår Frue Villas kapell,
Montebello, Smestad.**
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8: Høymesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høym.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Fromesse. Kl. 10.30: Høym.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:

St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50 793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høym.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 12238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

St. Olavslaget, Oslo

Familieaften med kunstnerisk underholdning i Akersv. 5, søndag 19. okt. kl. 19.30. Alle velkommen.
Styret.

Er De oppmerksom på at Deres innbo i dag koster 3 ganger så meget som i 1940.
Er forsikringssummen tilstrekkelig?

Gulli & Rokk

Assurance

L. Grensen 5 - Tlf. 33 44 00
OSLO

BISPEGÅRDEN OG ST. JOSEPHS INSTITUTT

bruker

FYRINGSOLJE

R. C. BERTHELSENS EFTF.

Farvehandel

Glass, tapeter, vaskeartikler

Henr. Wergelandsgt. 32

Kristiansand S.

Tlf. 2270

Liturgisk kalender:

SØNDAG 12. OKTOBER: 19. søndag etter Pinse. Ep. Efes. 4, 24—28. Ev. Matt 22, 1—14. Mandag: Edvard, konge, bekj. Tirsdag: Callistus, pave, mart. Onsdag: Teresa av Avila, jomfru. Torsdag: Hedvig, enke. Fredag: Margrethe-Marie Alacoque, jomfru. Lørdag: Lukas, evang.

SØNDAG 19. OKTOBER: 20. søndag etter Pinse. Ep. Efes. 5, 12—21. Ev. Joh. 4, 46—53. Mandag: Johannes Cantius, bekj. Tirsdag: Hilario, abbed. Onsdag og torsdag: Ferialdager. Fredag: Erkeengelen Rafael. Lørdag: Maria-lørdagsmesse.

SØNDAG 26. OKTOBER (21. søndag etter Pinse): Kristi kongefest.

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.
St. Olavs eksp. og forlag: Kl. 9—13
og 15—17. Mandag, lørdag: 9—13.
Utbetalinger tirsdag 12—13.

Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år;
for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen
og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen
onsdag aften.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

64. ÅRGANG

9. OKTOBER 1952

NR. 37-38

Krisen i den moderne rettsbevissthet

Av professor dr. Herman Conrad

V esterlandets åndshistorie gjenspeiler utviklingen i aftenlandenes rettsbevissthet. Da retten er en del av fellesskapets kultur, må også det livssyn som bestemmer kulturen, komme til uttrykk i retten. Alle høyder og dybder i et livssyns utvikling og i den kultur som er bestemt av det, må nødvendigvis finne sitt uttrykk i retten og rettsbevissheten. Og når vi i dag befinner oss i en dyptgående åndskrise, gjennomlever vi da også en krise i retten og i rettsoppfatningen. Den kristne er stillet overfor den oppgave å hjelpe vesterlandets ånd til å overvinne denne krise.

Som den vesterlandske verdensoppfatning og kultur hviler på antikkens, kristendommens og den germanske verdens tre hovedsøyler, er også vesterlandets rettsbevissthet formet av antikke, kristelige og germanske elementer. Antikken ga vesterlandets rettshistorie, *romerretten*, som en storslagen gave med på veien. Skapt av geniale statsmenn og rettsfilosofer har denne rett, selv om den har undergått forvandlinger, overlevet århundrer og bestemmer ennå vesterlandets rettstenkning. I sin senere form er den romerske rett et resultat av store statsmenns og organisatorers klokskap, en «fornuftens kunst» i en slik grad at man kunne betegne den som en *ratio scripta* — nedskrevet fornuft. Den avgjørende betydning som den har hatt for vesterlandets rettsutvikling, utelukker likevel ikke at den til sine tider har øvet en mindre heldig innflytelse. Som *ratio scripta* og *lex omnium generalis* (almen lov) kom den i flere land til å virke oppløsende på den hjemlige sedvane rett uten at den maktet å erstatte det som derved gikk tapt. Denne negative funksjon kom den romerske rett særlig til å utøve under sin erobring av Mellom-Europa i det 14. til det 16. århundre. Dette reduserer imidlertid ikke på noen måte den romerske retts storhet og betydning i vesterlandets kultur. Den har i vesentlig grad bidradd til en forfining av rettstenkingen og rettsfølelsen i det vesterlandske rom.

I nnflytelsen fra den germanske rett på aftenlandenes rettsbevissthet er ikke mindre. I motsetning til den romerske rett, som ble skapt av romerske

juristers forstandskunst, er den germanske rett den åndelige frembringelse hos opprinnelige bondefolk som hadde sitt stamsete i Nord-Europa og som her opplevet omverdenen og naturen på en helt annen måte enn Middelhavskulturens antikke menneske. Også romerretten var i sin opprinnelse retten til et bondefolk. Men Roms utvikling til verdensmetropol gjorde den til en kommunal verdensrett, mens den germanske rett aldri kunne fornekte sin opprinnelse. Mens det som særpreger romerretten er klarhet, begrepsbestemmelse, rettighetenes avgrensning, rettighetshaverens absolutte herredømme, er det karakteristiske for den germanske rett det følelsesmessige, det livsnære, det sinnbilledlige, en samfunnstenkning som lar den enkelte bli en del av fellesskapet. Ifølge germansk oppfatning er retten noe som er gitt på forhånd, av den grunn uforanderlig og uangripelig. Den er ikke underlagt viljen til forandring, men trosser denne ved overleveringens makt. Den som bryter retten, setter seg selv utenfor rettsfellesskapet. Hvem som helst kan gå løs på ham. Selv kongen er underlagt retten og mister kongeverdigheten i det øyeblikk han ikke føler seg forpliktet overfor den.

Denne indre tilknytning til den overleverte og bestående rett som ikke tåler noen art av krenkelse, er en av de sterkeste sider ved den germanske rett. I århundrenes løp bygget den opp en urokkelig rettsbevissthet i den del av verden som ble påvirket av germansk rett, ikke bare i de egentlig eller overveiende germanske land som De skandinaviske stater, Tyskland og England, men også i de romanske land Frankrike, Spania og Nord-Italia, som i folkevandringstiden ble tilført så meget germansk blod.

E ndelig tilførte kristendommen den vesterlandske rettsoppfatning den grunnleggende erkjennelse av rettens overnaturlige fundament. I den kristne naturrettslære skapte den, slik vi finner den utformet først hos Augustin og senere frem for alt hos *Thomas fra Aquino*, rettferdighetens urokkelige vern og feste. Visselig hadde antikken allerede utviklet naturrettens tanke. Men først kristendommen grunla naturrettslæren på Guds skapelsesorden, og slik at den

bare kunne tillegges én mening. Dermed ga den retten et fundament i Gud, i Skaperen selv. Men derved ble også staten underlagt retten. Den kunne ikke lenger opptre som vilkårlig lovgiver. Også den blir bundet av den naturlige grunnlov som har sin opprinnelse i Skaperen, i Gud selv. Men nettopp ved dette når mennesket den fulle rettslige anerkjennelse av sin verdighet. Mennesket bærer sin guddommelige skapers åndelige stempel. Det er et lem med ansvar for seg selv i den guddommelige skapelsesorden. Som sådant er dets menneskeverdighet gitt naturrettslig anerkjennelse. Til denne verdighet hører ikke bare friheten, men alt det som utgjør menneskets væren, derfor også eiendom og frihet til økonomisk virksomhet, ekteskap og familie. Disse goder som uavkortet er tillagt menneskets verdighet, garanteres av den naturrettslige orden, slik at ingen får antaste dem i deres vesen uten samtidig å krenke skapelsens orden, uten samtidig å forlate rettens grunn.

Disse grunnleggende rettslige garantier som den kristne naturrettslære utviklet, kom den germanske rettstenkning imøte. Også den germanske rett sikret den enkeltes verdighet og frihet innenfor fellesskapet og ga individet rett til å verge seg mot overgrep ovenfra. Også den germanske rett sikret eiendomsretten, ekteskapet og familien. Middelalderens germansk-kristelige stat var et statlig fellesskap, underlagt den uforanderlige naturrettsorden, som søkte å virkeliggjøre menneskets egentlige mål: velferd i dette liv og evig salighet. Menneskets verdighet og frihet er det karakteristiske for denne rettsorden som ble stående som den vesterlandske rettsoppfatnings idealbilde helt opp til den nyere tid.

Forfallet tok til i det 17. århundre. Religionskriogene hadde vist at vesterlandets åndelige enhet var i ferd med å sprenges. Av den skolastiske naturrettslæres røtter oppsto *opplysningens naturrettslære, som bygget retten på naturen og menneskets fornuft* og dermed løsrev den fra dens overnaturlige fundament. Dette betydde i og for seg ikke naturrettslærens sammenbrudd. Til tross for at en subjektivering av naturretten grep om seg, fortsatte grunnleggende tanker i naturretten å leve videre. De kom til uttrykk i erklæringer om menneskerettighetene som ble av avgjørende betydning for utviklingen av vesterlandets rettsbevissthet (i De forente stater i 1776 og i Frankrike i 1789). De ble nok ringeklinget under den franske revolusjon, men klarte tross i all motstand å sette sitt preg på de europeiske staters forfatninger og å innlede en ny epoke i vesterlandets rettsfilosofi.

Selv rettspositivismen i det 19. århundre, som så all rett legemliggjort i statens maktspråk og som førte en forbitret kamp mot naturretten, formådde ikke å bryte ned de garantier som var reist til vern om menneskets verdighet — selv om disse garantier ikke lenger ble naturrettslig begrunnet, men utledet av statens allmakt, som helt frivillig hadde pålagt seg visse begrensninger. Først det 20. århundres totalitære stat, masse menneskets stat, gjør menneskets verdighet og frihet til en kasteball for politisk makt, og nedvurderer retten til et middel for å nå fastsatte mål. Det er i vår egen tid vi opplever å se at de

Kampen for en kris

Av Johan

I år minnes hele den katolske verden biskop *Emanuel von Ketteler*s 75. dødsdag. Som ingen annen gikk denne biskop inn for arbeidernes rettigheter, som ingen annen fordømte han de sosiale tilstander den økonomiske liberalisme i sin glanstid hadde avstedkommet. Praktisert av storfinansens pengemakt måtte dens doktriner føre til en utbytning og forarmelse av arbeiderne. Men like så klart som han erkjente farene ved den anonyme pengemakt, like så klart så han farene ved den anonyme organisasjons- og statsmakt. Med et nesten profetisk klarsyn pekte han på de farer som ville oppstå i det øyeblikk mennesket var berøvet sitt personlighetsverd og gjort til en rettsløs statslave, fullkommen prisgitt en allmektig stat eller en like så mektig organisasjon. Men like så stor var den fare som oppsto, når mennesket misbrukte sin frihet og gjorde staten til en lekeball for tøylesløst maktbegjær.

Biskop Emanuel von Ketteler som også kalles *den store arbeiderbiskop*, er med mange av sine samtidige det levende bevis på at Kirken i alle tider ikke bare har tatt seg av de fattige i deres nød, men også reist kravet om en samfunnsorden, bygd på rett og rettferdighet. Støttet på århundrelang erfaring og

erobringer vesterlandets rettstenkning hadde gjort — bl. a. den at også staten var underlagt retten og at menneskets frihet og verdighet var rettslig sikret — trampes under fot. Som aldri før er vesterlandets rettstenkning ved dette kommet inn i en fryktelig krise som den ennå ikke har overvunnet.

Men denne krise i vesterlandets rettsbevissthet er ikke bare åpenbar hvor de naturrettslige grunnsetninger fullstendig neglisjeres, men også i de frie statsamfunn. Kristendommen, som den vesterlandske rettsoppfatning i vesentlig grad er bygget på, har i stor utstrekning mistet sin kraft. Den anti-kristelige bevegelse opptrer i stadig flere skikkelser og tiltar i styrke. Den metafysiske begrunnelse for staten og begrensningen av dens maktfullkommenhet og sikringen av menneskets verdighet og goder, svikter. Når kristendommens verdier ikke fremtrer som annet enn mer eller mindre brukbare overleveringer, er demningen mot stormfloden blitt skrøpelig. Et verdifullt ledd i rettsoverleveringens kjede brytes i stykker.

Vi står ved et tidsskille. Den vesterlandske livsoppfatning står i fare for å bryte sammen og med den rettsbevisstheten. Tegnene på at krisen går dypere enn man får inntrykk av ved en overfladisk betraktning, blir stadig flere. Mange *vil ikke*, eller *er ikke lenger i stand til* å se den nedbrytning av vår århundregamle vesterlandske rettsorden som fullbyrdes. Den kristne må bli seg denne fare bevisst og møte den besluttomt. Han må i det store som i det små bli en fullbyrder og forsvarer av den rettsorden som dypest hviler på Skaperens naturlige orden, og la den fremstå som et verk av den åndelige storhet og makt i vesterlandet.

ten samfunnsorden

les Even

ut fra sitt samfunnssyn hvor rett, rettferdighet, menneskeverd, frihet og autoritet er garantert, stiller Kirken sine krav, og gir sine advarsler. Selv om Kirken ikke alltid blir forstått, dens krav føles tunge å etterkomme og dens advarsler forvanskes eller mistydes, har begivenhetene og deres virkninger alltid gitt den rett. Dens lære står i samklang med menneskenes umistelige naturlige rettigheter og svarer til fornuftens lover som alene garanterer en ekte orden. Store partiers politiske krav, sterke organisasjoners maktbrynde og høyrøstede slagord og fraser kan nok til sine tider overdøve Kirkens advarsler; men menneskene må like fullt bære følgene. Og før eller senere peker utviklingen igjen hen imot en naturlig orden.

Til denne naturlige orden hører også at det arbeidende menneske gis mulighet til å skape seg en eksistens. Særlig i land med stor befolkningstetthet er det et primært krav at der skapes arbeidsmuligheter for folk som vil og kan arbeide. Den enkeltes økonomiske eksistens avgjør hvor meget han kan skaffe seg og sine av verdens goder. Summen av det et folk produserer, avgjør hvor meget som kan avsees til dem som ennå ikke er og som ikke lenger er produktive mennesker. Der hvor intet er produsert, kan intet hentes.

Det arbeidende menneske ønsker ikke bare muligheten til å skape seg en eksistens; det ønsker også sikkerhet for sin eksistens. Usikkerheten, den stadige fare for å miste arbeidet, fører ikke bare til materiell nød, men også til en livsangst som virker oppløsende på familielivet og skaper bitterhet mot samfunnet, staten og hele næringslivet. I siste instans også til irreligiøsitet.

Et selvfølgelig krav er at det arbeidende menneske får en rettferdig og kjøpekraftig lønn. Kravet til trygd mot ulykker, sykdom og alder er noe som svarer til den menneskelige natur, og særlig det menneske som er avhengig av sitt eget arbeid, venter å få disse krav oppfylt.

For det arbeidssomme, flittige og sparsommelige menneske må det ifølge Pave Leo XIII's ord også være mulig ikke bare å dekke dagens behov, men også å legge noe til side for morgendagen. Dette betyr at det arbeidende menneske må gis mulighet til å eie noe. Her tenkes det på personlig eiendom som det ifølge Kirkens lære er alles plikt å søke å skaffe seg. Men en forutsetning for at så kan skje er at det er etablert en sunn, økonomisk ordning og at den enkelte er arbeidsvillig og sparsommelig.

Det er selvvinnlysende at bare et produksjons- og konkurransedyktig og rentabelt næringsliv kan legge forholdene slik til rette at disse krav kan imøtekommes. Produktenes kvalitet og pris er avgjørende for konkurransedyktigheten i inn- og utland. For å nå denne dyktighet må de nødvendige produksjonsmidler tilveiebringes, og det kan igjen bare skje om man rår over de nødvendige investeringsmidler. Produksjonsmidlene krever stadige for-

nyelser og utbedringer, og de midler som brukes til dette kommer ingenlunde bare driftsherren til gode. Millioner av menneskers eksistens og sikkerhet avhenger av at dette skjer. Men det som må gå til investeringer, kan selvsagt ikke forbrukes på annen måte. Ligger det i en levedyktig bedrifts interesse som følge av nødvendige investeringer å innskrenke konsumet eller ikke å gjøre det større, melder det spørsmål seg om man ikke ved siden av konsumlønningen (som i arbeiderens og hans families interesse ikke bør være for knapt tilmålt) bør innrømme ham tillegg med eiendomsrett i den investerte kapital, svarende til hans andel i produksjonen. Enhver arbeidstager vil hilse en slik mulighet til å øke sin eiendom — og det vil jo kunne skje på forskjellige måter — med glede. Under enhver omstendighet vil dette i langt høyere grad imøtekomme arbeidernes ønske enn en sosialisering som bare kan føre til kollektiveiendom. Sosialisering bør bare komme på tale, hvor det er nødvendig i hele samfunnets interesse. Så lenge det finnes bedre løsningsmuligheter, bør de ha forrang. Den kalde sosialisering byr ikke arbeiderne noen fordeler. At den som ved sosialisering må gi avkall på sin eiendom, holdes økonomisk skadesløs, er et selvfølgelig krav fra Kirkens side.

Men Kirken advarer mot sosialisering, for en ekte nyordning av det økonomiske liv må se mennesket som det sentrale punkt. Men hertil hører — ved siden av de praktisk nødvendige reformer — at det personlige forhold mellom arbeider og bedriftsherre bygges opp på grunnlag av gjensidig aktelse, forståelse, tillit. Respekten for mennesket og dets personlige verdi — det gjelder også arbeideren — bør dyrkes i langt høyere grad enn tilfellet har vært hittil. Ytelsen, for ikke å snakke om den ytelse som ligger over gjennomsnittet, er ikke oppveiet bare med den betalte lønn. Arbeideren har et berettiget krav på at hans faglige ytelse blir verdsatt som sådan. Derfor er det meget viktig at der til formenn utpekes folk som ikke bare har den nødvendige faglige innsikt, men som forstår å behandle sine underordnede som likeverdige medarbeidere.

Med rette må man ha lov å vente av bedriftsheren at han ved siden av samvittighetsfullt arbeid og ved siden av den solidaritetsfølelse han helt naturlig har til sin yrkesstand, også føler seg solidarisk med sine arbeidere, med hele det folk han tilhører.

Det er en uting å vente at lovgivningsmakten, Staten, skal ordne alt. Det er også en uting å vente med å gjennomføre nødvendige og riktige reformer til Staten har truffet sin avgjørelse. I langt høyere grad enn hittil bør begge parter frivillig treffe de nødvendige avtaler. Arbeidere og arbeidsgivere har det i sin makt ved felles anstrengelser å gjennomføre en nyordning av det økonomiske liv. Skjer det, kan man si at man har lyttet til Kirkens stemme og virkelig gjort dens krav.

Da biskop Emanuel von Ketteler for snart hundre år siden hevet sin stemme og forlangte gjennomført de reformer som den gang var nødvendige, gjorde han det ikke minst med tanke på familien og dens liv.

Girolamo Savonarola som mystiker

Av pater Anselm Rüd, OSB.

Den 21. september var det 500 år siden Savonarola måtte late livet på bålet. Til minne om ham bringer vi denne artikkel.

Profeten og botspredikanten Savonarola er bedre kjent en mystikeren Savonarola. Men oppfatter vi mystikken (slik som de store tyske mystikere Eckhart, Seuse, Tauler o. a.) som en andre erfaring og fordypelse i det guddommelige, som en oppgåen i Skaperen, forberedt ved renselse og bønn inntil beskuelse, fremgår det både av Savonarolas såkalte «mystiske erfaringer» (som hans biograf Franz Pico fortelle om) og av hans egne skrifter, at det å bli ett med Gud var hans gudsøkende sjels store mål. Med rette regner man derfor Savonarola til mystikerne.

Gjennom det mystiske livs rent underordnede fenomener som «stemmer», visjoner, henrykkelser, ekstaser og åpenbaringer kan vi komme kjernen i Savonarolas ekte, mystiske nådegave nærmere. Disse symptomer hører visselig ikke til det mystiske livs vesen, men er ekstraordinære og ledsagende opplevelser, liksom den mystiske nådegaves frukter. Slik kan man si at hos dem hvor virkningene av mystiske erfaringer kan konstateres, må også virkningenes årsak være til stede: selve den mystiske nådegave. Savonarolas livsskjebne ville være ufattelig uten «stemmene» som la grunnen til hans profetiske bevissthet. På samme måte som disse personlige åpenbaringer er det arkimediske punktet som forklarer Jean d'Arc's liv og skjebne, slik er de det også for Savonarolas vedkommende. Likevel er det umulig å si noe gyldig om deres objektive ekthet, så lenge Savonarola ikke er blitt rettfærdiggjort for Kirkens forum. At han subjektivt var overbevist om «stemmenes» og «visjonenes» ekthet og utvilsomt var i god tro, står imidlertid fast.

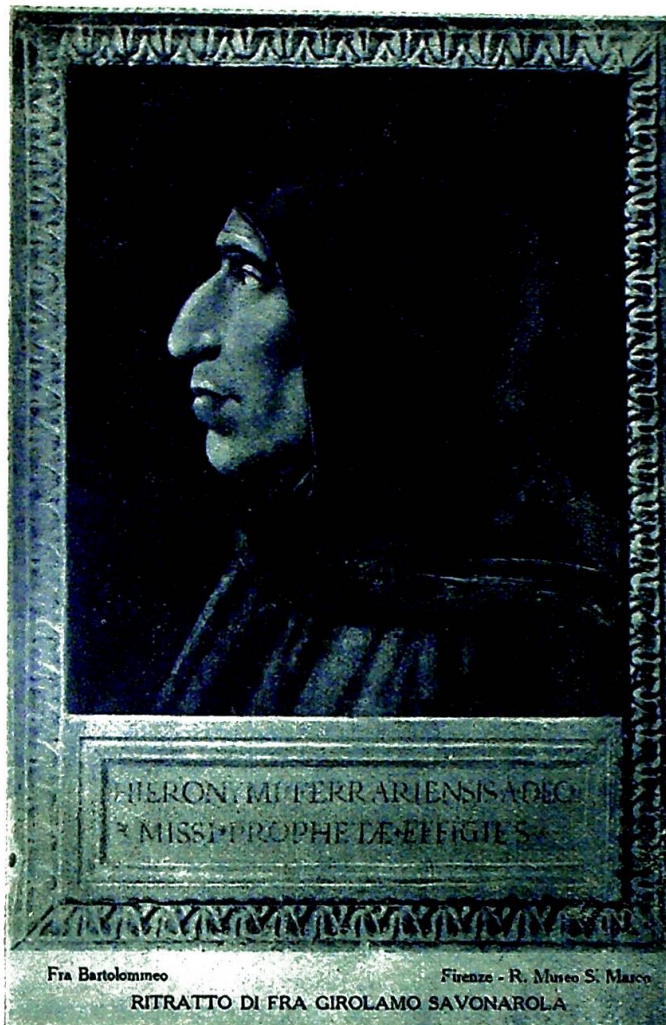
Først på det kristne livs høyeste trinn pleier den mystiske strebens ledsagende fenomener som henrykkelser og syner, å opptre. Savonarola sier selv i en preken over Salmen *Quam bonus Israel*: «Den rettfærdige dommer sier om Guds kjærlighet at den forårsaker henrykkelser, for den elskendes forstand og hjerte går så helt opp i kjærligheten til den elskede at han glemmer seg selv, verden, sine sanser og sitt legeme.» «Rykket opp til himmelen og forenet med det guddommelige lys, forlot Savonarolas sjel legemet», forteller Pico i sin biografi. Og han ble liggende som død, ikke sjelden berøvet sine sanser. Dette hendte ofte når han frembar det hellige messeoffer, som han for øvrig helst gjorde uten at noen var til stede. Under bønner — også når klosterbrødrene var til stede — hendte det ofte at sansene forlot ham. En gang under en morgenmesse i Brescia var han så fordypet i de hellige mysterier at han virket bevisstløs i fem timer. Ansiktet strålte slik at kirken ble opplyst. Slike mystiske erfaringer og tilstander preger ikke bare hans profetiske syner men også hans mystiske nådegave med ekthetens stempel.

I enda høyere grad møter vi ham som mystiker i

skriftene hans. De er frukter av hans mystiske erfaringer, for i dem har hans liv i Gud og møtet med Gud fått sitt fullmodne uttrykk. Dette kan vi ikke minst slutte av hans samlede verker, som nå er utgitt til minne om hans 500 års fødselsdag, og som er den første kritiske utgave av hans skrifter. Følgende fire elementer kjennetegner hans mystiske nådegave: 1. Gudskjærligheten. 2. Lidelsens og korsets mystikk. 3. Opplevelsen i bønner. 4. Den eukaristiske erfaring.

Gudskjærligheten

Hans Gudskjærlighets høysang klinger ut i fulle toner i traktaten over salmen *Diligam te* og minner om Augustins bekjennelser: «Elske vil jeg, o Herre, du min sjels kraft. Alltid vil jeg elske deg, du min uutsigelige fryd og glede. Ikke meg selv, men deg skal hele mitt liv tilhøre, dette liv som holdt på å gå til grunne i trengsel, men som du i din barmhjertighet oppvekket. Før sent begynte jeg å frykte deg, uendelige Majestet, for sent å elske deg, du evige Godhet. Jeg søkte deg, min Fred, men fant deg ikke. Jeg fant deg ikke, fordi jeg ikke søkte deg på den rette måten. Jeg søkte deg utenfor meg selv, men du bor i mitt indre. Jeg trodde du var i det fjerne, men du var nær meg i mitt hjerte. Jeg spurte jorden: «Er du min gud?» Den svarte meg: «Søk ovenfor meg, jeg er ikke din gud.» Jeg spurte havet: «Er du min gud?» Men det svarte: «Den vise bedrar seg, jeg er ikke din gud.» Jeg spurte luften, og den svarte: «Stig høyere, jeg er ikke din gud.» Jeg spurte ilden, og den svarte: «Ta vinger på deg, jeg er ikke din gud.» Og jeg spurte himmelen, solen, månen og stjernene, og de svarte: «Hev deg opp over oss, vi er ikke din gud.» Jeg spurte englene, og de svarte meg: «Mann deg opp, vi er ikke din gud.» Og jeg spurte alle skapninger, og de svarte meg i et mektig kor: «Den som skapte oss av intet, er din Gud.» Hvor er nå min Gud? Hvor har jeg å søke ham? Over alt er din Gud, søk ham i ditt hjerte. Som himmel og jord er fylt av ham, er også ditt hjerte fylt av ham. Og så vender jeg meg mot mitt hjerte og taler til min Gud: «Hvordan kom du dit, hvilken dør kom du inn gjennom, min Kjærlighet?» Jeg spurte øynene, og de svarte meg: «Om han ikke hadde farger, kom han ikke gjennom oss.» Jeg spurte ørene, og de svarte: «Om han ikke ytret seg, kom han ikke gjennom oss.» Jeg spurte nesen, og den svarte: «Om han ikke eiet duft, kom han ikke gjennom meg.» Jeg spurte smaken som svarte: «Smakte han intet, kom han ikke gjennom meg.» Jeg spurte følelsen som svarte: «Hadde han intet legeme, kom han ikke gjennom meg.» Likevel var du i meg, og sansene visste det ikke. Du kom inn i sjelen, men ikke gjennom legemets sanser. For ditt lys, lyser hvor intet sted vider seg ut, og din stemme lyder, hvor ingen tid rinner. Hva er du da, Gud, min kjærlighet? Sannelig, du er den store, allmektige Gud som overstiger vår vitenskap. Du elsker meg inderlig, min eneste kjærlighet. Du elsket meg før jeg elsket deg. I ditt bilde skapte du meg,

Fra Bartolommeo Firenze - R. Museo S. Marco
RITRATTO DI FRA GIROLAMO SAVONAROLA

av alle dine skapninger foretrakk du meg.» Og med følgende mektige finale: «Så vil jeg lovsynge Herren hele livet, prise min Gud så lenge jeg er til. Måtte mitt liv behage ham! Min lyst er i Herren! Amen!» — avsluttes denne bekjennelse av kjærligheten.

Med denne Savonarolas kjærlighet til Gud var kjærligheten til Kristus, det menneskeverdne Ord, uløselig forbundet. Han fant ikke ord nok til å prise Frelseren som var født i stallen i Betlehem, og Den hellige jomfru. «I dag,» sier han i en preken han holdt en julaften for sine klosterbrødre i San Marco, «gikk en underfull sol opp for alle dem som bor i skyggenes land og i dødens rike. Det er den dag som profetene lengtet så etter, dagen dette er skrevet om: Og ulven skal bo hos lammet og pardenen ligge hos kjeet. (Esaias 11, 6.) I dag er dette lille barnet født, barnet som skal bøye den stoltes nakke. Kom hit dere Østerlands konger, bøye dere ned for ham, ta kronene av, kast dere på jorden og kyss de hellige føtter. Du romerske rike, rust deg, et lite barn vil vise deg vei. Du romerske keiser, du løve, du ulv, du verdens undertrykker, et lite barn vil lede deg! Bøye ditt hode til jorden, kyss føttene til en fisker, overrekk din krone, lytt til hans ord, til hans lover, la hele verden underkaste seg dette barn»

«Dere fyrster og herrer, dere filosofer og verdenskloke, ti stille, ydmyk dere, et barn vil lede dere!

Jubel himmel, fryd deg jorden, skjelv helvete! Noe uhørt er hendt på jorden, noe lykkelig og salig: Ordet er blitt kjød! Men hva skal jeg vel si om deg, aller saligste Mor Maria! Hvem ville vel være i stand til å fatte jubelen i ditt hjerte, lysten i din sjel, fylden i din røst, da du uten smerte, uten lidelse, uten klage fødte som jomfru! . . . O, du gode og barmhjertige Mor! Jeg ulykksalige har ved egen skyld skilt meg fra min Skaper, av egen skyld famler jeg i mørket og ser ikke Sannhetens lys. Ta meg til deg, kjære Jesus, gi meg lys i mitt mørke, verdens sanne Lys! Se hvor uttørret mitt hjerte er»

I en preken med forordet «For mitt hjerte er oppflammet» stiller Savonarola spørsmålet, hvordan det kan ha seg at den sanselige kjærlighet kan synes så meget sterkere enn den åndelige, da jo ånden er så uendelig meget sterkere enn kjødet. «Hvilken kjærlighet nærer vel ikke moren for sitt barn. Hvilke ofre bringer hun vel ikke for det! . . . og høster bare utakk. Hva gjør ikke mannen for den kvinne han elsker! Han drømmer om henne, han taler bare om henne, alle hans lengsler gjelder bare henne! Men hvor vanskelig fallet det ikke meneskene å tilbringe en natt i bønn. De er alle redd for å dø. Et hvilket som helst offer for Kristi skyld føles for tungt. Må vi da ikke innrømme at den åndelige kjærlighet enten ikke er sterkere enn den sanselige, eller at vi ikke eier denne åndelige, sanne kjærlighet til Gud? Lev et i oss, ville den også være virksom i oss ifølge den hellige Gregors ord: «Guds kjærlighet går aldri trett. Hvor den finnes, virker den store ting; virker den ikke, finnes den ikke.»

(Fortsettes).

Rettelse

I Finn Halvorsens små betraktninger «Fra dagboken» i forrige nummer av «St. Olav» hadde det sneket seg inn noen meningsforvillende trykkfeil.

Det stod: «All menneskelig kraft går ut på å fornedre». Det skulle stått: «All menneskelig straff går ut på å fornedre».

Det stod: «Det er ikke likegyldig, hvor godt eller dårlig du former dine bønner, at det ikke gjør noe, om du gir dem en slurvet drakt» osv. Det skulle stått: «Det er ikke likegyldig hvor godt eller dårlig du former dine personlige bønner. Tro ikke, at det ikke gjør noe, om du gir dem en slurvet drakt» osv.

Det stod: «. . . i din smertefulle kamp for å trekke deg opp fra jorden». Det skulle stått: «strekke deg opp fra jorden».

Endelig var et viktig spørsmålstegn blitt byttet om med et punktum. Spørsmålstegnet skulle stått etter denne perioden: «Men begynner vi så å kritisere, er vi da også blitt så gode legfolk som prestene ønsker vi skal være.»

Litteratur inngått til redaksjonen:

- A. J. Lutz: *Hvad ved vi om Guds eksistens?* — St. Ansgars Forlag, København, 1952; 32 s.
Albert Schweitzer: *Mellom elver og urskog.* — Grundt Tanums Forlag, Oslo, 1952.
Credo, Katolsk Tidsskrift, nr. 3/4—1952.

Det undrer oss

at noen enda ikke har ordnet sin kontingent

25 års jubileum i St. Dominikus kirke

Søndag 5. oktober feiret Dominikanerne i Oslo 25 års jubileum for reisingen av deres vakre, stilfulle gudshus i Neberggaten. Dessverre var ikke St. Olav orientert i tide til å kunne gi en forhåndsomtale om denne betydelige milepel i Dominikanerordenens nye historie i Norge. Men vi kan post festum med glede slå fast at patrenes tallrike venner var fyldig representert ved de forskjellige gudstjenester på jubileumsdagen, og også ellers fikk understreket den varme takknemlighet og kjærlighet som knytter dem til St. Dominikus kirke og prekenbrødrenes fremragende virke hos oss.

Dagens høye gjest var Hs. Høyærv. Mgr. Ansgar Nelson, biskop-coadjutor i Sverige, som for første gang siden sin bispe-utnevning besøkte Norge. Siden Hs. Høyærv. biskop Mangers måtte være i Halden på denne dagen, da menigheten der samtidig feiret sitt 75 års kirkejubileum, påtok biskop Nelson seg velvilligst de presiderende funksjoner. Han var ledsaget av pater B. Fens, prior for Dominikanerne i Stockholm, og fra Paris var kommet mesteren for de herlige fresker og glassmalerier i kirken, pater Couturier.

Fromessen med preken ble holdt av pater Thorn; pater Vanneufville forrettet jubileums-høymessen, assistert av patrene Fens og Raulin og under forsete av biskop Nelson, mens pater Lutz holdt talen for dagen.

Biskop Nelson, assistert av patrene Couturier og Raulin, holdt den høytidelige sakramentsandakt, der kirkekoret, som ved de øvrige gudstjenestene, ytet sang av høy klasse. Ved orglet: pater O. Norheim.

Om aftenen var en lang rekke geistlige, med biskop Nelson i spissen, Dominikanernes gjester i klosteret, og der ble ved den anledning fremsagt mange og vakre ord for de avholdte bærere av de dominikanske tradisjoner i vårt land.

Pater Lutz' jubileumspreken

I dag er det 25 år siden St. Dominikus kirke ble innviet og at den første høymesse ble feiret i den. Med glede ser vi tilbake til denne dag og takker Gud for den kraft og nåde Han ga oss til å fullføre dette verk.

Hva var hensikten, da vi besluttet å reise dette gudshus? Hensikten var i fellesskap med de prester, søstre og menigheter som hadde vært våre forgjengere å forkynne den katolske tro, å vekke kjærlighet til den Kirke kong Olav den hellige døde for, og på den måte å bidra til et verk som ligger alle kristne på hjerte, nemlig de kristnes gjenforening.

For alle alvorlige og klarsynte kristne ser med sorg på de motsetninger som skiller kristne fra kristne. De føler så godt at en slik tilstand av uenighet ikke svarer til Jesu bønn om «at alle må være ett». Alle bygger jo sitt religiøse liv på en felles trosbekjennelse hvor det heter: «Jeg tror på den ene, hellige, katolske og apostoliske kirke.» «Katolsk» er ikke navnet på en kirke ved siden av andre kirker. Nei, ordet «katolsk» uttrykker en egenskap som er vesentlig for den ene Kristi kirke. Det innebærer den tanke som ligger i Evangeliets ord om at Jesus måtte dø ikke bare for ett folk, men for å samle alle Guds barn til ett, og i Jesu eget ord: «Når jeg

er opphøyet fra jorden vil jeg trekke alt til meg.» Det uttrykker også den tanke som sto så levende for Paulus, da han sa: «Her er ikke jøder eller grekere, barbarer eller skyter, mann eller kvinne, trell eller fri, men Kristus er alt i alle.» Apostelen vil si at alle er kalt til et samfunn hvor det felles gode er så opphøyet at alle jordiske motsetninger blir borte.

For den kristne enhet og universalitet er ikke et resultat av menneskelig visdom og makt. Den har sitt forbilde og sin kraftkilde i Gud selv. «At alle må være ett,» ba Jesus, «lik som du Fader er i meg og jeg i Deg, at alle må være ett i oss, for at verden kan kjenne at Du har sendt meg.» Lik som Fader, Sønn og Helligånd er ett i den ene guddommelige natur, således skal alle kristne være ett i et felles liv som etter apostelen Peters vitnesbyrd er «en delaktiggjørelse i den guddommelige natur» (II. Pet. 1).

Vår hensikt var altså ikke å reise kirke mot kirke, men å åpne en kirke for alle. Vår forkynnelse og vår liturgiske gudstjeneste henvender seg til protestanter og katolikker. De troende protestanter er for oss ikke «utenforstående», men brødre. For i kraft av de kristne realiteter de grunner sitt liv på er de kalt til å bli ett med oss, lik som de enkelte kristne dogmer og livsverdier er alle vesentlige bestanddeler av den ene kristne Åpenbaring, som er Gud selv i menneskelig skikkelse. Vi sier altså ikke til protestantene: «La være å lese Bibelen.» Men vi sier: «Les Bibelen sammen med oss. Fordyp dere i troen på Jesu frelsende nåde; la deres hjerte være åpent for den hellige Ånds vitnesbyrd, så vil det før eller senere gå opp for dere at den lære som fremsettes i denne kirke, den gudstjeneste som samler oss, den autoritet vi adlyder, ikke stammer fra noe annet Evangelium enn det Jesus ga til sine apostler med den misjon å gi det videre til alle folk på jorden, for at alle må bli én hjord under én hyrde, dvs. et samfunn hvis dypeste livskilde er Jesus Kristus, evig iboende menneskeheten som sannhet, kjærlighet, visdom og fred.

Å forkynne dette budskap, det var vor hensikt da vi ga oss i kast med den oppgave å bygge denne kirke. Det var denne tanke som besjelet Pater Héline. Det ble ham ikke gitt å se denne kirke reise seg fra jorden. Han så den i ånden og hilste den fra det fjerne, da hans øyne lukket seg for denne verden. Hans glede og hans ære var å ofre sitt liv for denne sak. Den samme iver for Kirkens sak viste også de mange venner og velgjørere som hjalp oss til å skaffe de nødvendige materielle midler.

Vi minnes her i første rekke vore kjære søstre av St. Josefs- og St. Elisabeths kongregasjon. Deres offervilje var en uvurderlig hjelp for oss i de første, tunge år. Gud signe dem for deres trofaste vennskap.

Med takknemlighet tenker vi også på de mange katolikker i Norge, Frankrike, Belgia og andre land, som tok seg vår sak til hjerte. Enkelte ga av sin rikdom, vel bevisst om at den sanne rikdom ikke er av denne verden. Andre — det store flertall — ga av sin fattigdom. Med høysinnet kjærlighet ofret de sine spareskillinger, eller ga avkall på fornøyer, for å la en betydelig del av sin arbeidslønn gå til kirkebygningen. Mange av disse kjære venner er med oss i dag. Andre er allerede gått inn i evigheten, i det himmelske Jerusalem, som er forbildet på Kirken på jorden.

Blant dem som er gått bort er også den store kunstner som har tegnet planen til denne kirke, arki-

St. Peter kirke i Halden 75 år

Samtidig som dominikanerne feiret sitt 25 års jubileum for reisingen av sin kirke i Oslo, kunne menigheten i Halden samles om sin kirkes 75 års jubileum. Under ledelse av fransiskanerpater Albert Castricum, ble holdt en tre dagers menighetsretrett som en åndelig forberedelse til jubileums-festlighetene, og den lille — vår sydligste — katolske enhet sluttet fulltallig opp, her som på søndagen. Retrettpateren holdt fromessen, der det var felleskommunion. Kl. 10.30 var pontifikal-messe ved Hans Høyærverdighet biskop dr. Mangers, assistert av sokneprest Meeusen, patrene Bzdyl, Castricum og Hanssen. I sin festpreken dvelet Biskopen ved kirkehusets betydning for å holde troen levende i menneskenes hjerter, og la menigheten varmt på hjertet å forbinde sin kjærlighet til Kirken som guddommelig institusjon med kjærligheten til dens synlige tempel, kirkehuset som den enkeltes og det felles åndelige hjem her og nå.

Etter pontifikalandakten om aftenen — der Biskopen var assistert av pater Bzdyl og pastor Wysiecki — var menigheten samlet til festmøte. I nærvær av Overhyrden og de tilreisende prester opplevde Haldens trofaste katolikker sammen med sin sokneprest og søstrene en verdig og vellykket avslutning på en givende og oppmuntrende jubileumsfeiring.

tekt Harald Sund. Ut fra et grundig kjennskap til oldkirkens og middelalderens arkitektur, og med sin egen kunstneriske intuisjon skapte han et gudshus som virker oppløftende på sjelen, fordi med sin enkle, edle skjønnhet er det selv en bønn, en lovsang til Gud.

Arkitekten er død; men en annen kunstner lever og er med oss i dag, vår kjære maler Pater Couturier. Hans stort anlagte fresker og hans vakre glassmalerier over høyalteret gjør kirkens idé og dens velgjørende harmoni mer levende, slik at den mer og mer er blitt et hjem for den gudssøkende sjel.

Alle disse våre venner og velgjørere hadde det samme mål for øye: Kirkens indre vekst, dens enhet og ekspansjonskraft. Deres forventning er ikke blitt skuffet. St. Dominikus kirke er blitt et arnested for intenst religiøst liv. Tallrike sjeler kjente her for første gang den hemmelighetsfulle dragning til den katolske kirke, som er iboende i troen på Gud som alle menneskers Fader, og i troen på Inkarnasjonen og Korsets mysterium. I mange hjerter er troen blitt mer levende og virksom. Mange lærte her å be og med andakt å fordype seg i den kristne åpenbaring slik som den blir fremført for oss i rosenkransandaktens 15 mysterier. Men først og fremst er det den daglige messe og kommunion som utdypet det kristne sjeleliv hos mange og fikk det til å bli et inderlig livssamfunn med Kristus.

Det er for å takke Gud for alle disse gaver at vi ønsket å feire 25 års jubileum. Imidlertid er den takk Gud i første rekke ventet av oss, den gode vilje til fortsatt å være, som apostelen Petrus sier, «levende stener» i forening med hjørnesteinen, Kristus, i den gode vilje til, som den samme apostel sier, «et hellig prestedømme, som bærer fram åndelige offergaver (1. Pet., 2). Disse offergaver er vår tro, vår bønn, vår kjærlighet, vår iver for Kirkens sak, og vårt hjertes fullstendige hengivenhet til Kristus.

«Som et verdig monument over dette urgamle kirkesamfunns kulturbevarende politikk — står St. Peters-kirken i Halden i dag.» (Dr. philos. Eivind S. Engelstad i beskrivelsen av kirken i St. Olav 1949.)

FRA VIKARIATET

Hans Høyærverdighet biskopen har utnevnt hr. pater Albert R a u l i n, O. P. ved St. Dominikus kirke i Oslo, til rector for St. Fransiskus-Xaveriussøstrene i Bergen.

SOGNEPREST F. J. FISCHEDICK, Oslo, fyller 22. okt. 50 år. — Ad multos annos!

MODER ANTONIA TAKKER

Til alle som har vist meg så megen vennlig oppmerksomhet i forbindelse med min fratreden ved Vor Frue Hospital, må jeg få lov til på denne måte å sende min hjerteligste takk!

Sr. Antonia.

ST. ELISABETH-SØSTRENE I OSLO

kan mandag 13. oktober feire 50-års jubileum for opprettelsen av pleiehjemmet i Urtegaten 31. Biskopsmesse blir holdt i søstrenes kapell kl. 8 og pontifikalandakt kl. 16.

Madame F. Steenberghe-Engeringh

president for Verdensunionen for de katolske kvinneorganisasjoner gjennom de siste tre år avgikk ved døden 25. september i Utrecht, styrket med Kirkens hellige nådemidler og trøstet med Den hellige fars apostoliske velsignelse.

Kvinneforbundets medlemmer vil minnes den kjære avdøde i bønner for hennes sjel og takke Gud for alt hun fikk utrette i vår hellige Kirke.

I Oslo vil en Requiemmesse bli holdt tirsdag 14. okt. kl. 8 i St. Dominikus kirke ved Kvinneforbundets åndelige leder, pater A. J. Lutz, O.P.

N.K.K.F.'s styre.

For ekteskapskandidater.

1 ÷

Siste gang, i «Vi gifter oss», rettet Nils R. Müller sitt alltid påpasselige kameraøye mot boligproblemet, denne gang tar han de stadig mer omsegripende skilsmisene opp til filmatisk behandling. Sammen med sin hustru, Gaselle Müller, har han begått et manus over dette tema, friskt og til dels oppfinnsomt, men uten egentlig høy himmel over problemdrøftingen.

Ekteparet Müller har for anledningen alliert seg med statskirken, og fått res.kap. Arne Fjellberg til å spille seg selv. Denne alliansen får ta skylden for både styrken og svakheten i filmens «teologi». Det er intet i prestens kommentarer som viser til Kristus og det av ham innstiftede sakramentale og uoppløselige ekteskap som veien ut av uføret. I stedet får vi en teolog-utdannet Klara Kloks kloke råd, høstet av livets tåredryppende erfaring og trofast lesning i gulnede magasinets svarspalter.

Prestens ordrike utlegninger, som er det bærende i filmen, blir i takt med tidens mote ledsaget av en retrospektiv skildring av et ungt ekteskap. Opplegget er ganske fikst og humørfyllt Oslo-betont, med den unge reklamefotografen Ola (*Espen Skjønberg*) som får et glimt av den lyshårete mannequin Bitten (*Randi Kolstad*) ute på Ingierstrand en sommersøndag. Og så følger i tur og orden ekteskap, belånt Hollywood-villa ute i Bærum, pengevansker, sukkersøt svigermor, fødsel og bleievask, og ellers alt som fordres for å lage en tragedie ut av en komedie.

Müller har brukt en — for norske forhold — fullstendig ny teknikk i montasjen, med overraskende symbolske hugg i billedrekken, lynblikk bakover og forover, en nesten påtrengende eksponering av effektene, stundom vellykket som der filmens og ekteskapets hovedtema, egoismen, tackles ved å la Bitten og Ola skrike «Tenk på meg! Tenk på meg!» i munnen på hverandre, stundom mindre vellykket som der erotikken symboliseres ved å la den unge ektemann i et raffinert lysbånd gli sin nakenskuldrede hustru i møte. Det hele er riktig tenkt og ment, men forholdene ligger ikke til rette for dyrking av orkidéer på våre hjemlige sæterstier . . .

Av rollelisten, merket en seg særlig — naturligvis — den anonyme statskirkepastoren, som i og med «filmdebuten» har vist sin kirke nye veier for å få tidens mennesker i tale.

H. W.

«Karakteren» gir ikke filmens kunstneriske, men dens religiøs-sedelige verdi. St. Olavs system faller sammen med Den internasjonale katolske filmsentrals:

- 1 = Egnert for alle, også for barn. 1 ÷ = med visse forbehold.)
2 = Egnert for voksne. (2 ÷ = med visse forbehold. 2 ÷ ÷ = med meget sterke forbehold.)
3 = Besøk frarådes. Moralsk eller religiøst sterkt utfordrende.
4 = Besøk forkastelig. Indirekte eller direkte angrep på tro eller moral.

I fråga om katolicismens ställning i Sverige måste man ta i betraktande den subtila skillnad som finns mellan svensk syn på den Katolska kyrkan och de bägge andra skandinaviska ländernas sätt att se på samma företeelse.

Redan numerärt är katolikerna i Sverige procentuellt underlägna trosfränderna i Danmark och Norge. Av Sveriges 6 986 180 invånare är endast 18 500 katoliker (enligt en av St. Ansgar's Scandinavian League i New York nyligen publicerad statistisk rapport). Men av dessa utgöres minst tiotusen av utlandsfödda katoliker, som efter det andra världskriget funnit en fristad inom Sverige och verkar här som kroppsarbetare eller i manschetterkyrkan.

Kanske redan av denna orsak är den kulturelle och sociala positionen hos majoriteten av de svenska katolikerna underlägsen den katolikerna i de andra skandinaviska länderne innehar. För att ta ett exempel existerar inom den svenska adeln inte en enda katolsk familj från före reformationen. Den katolska litteraturen i Sverige, liksom den periodiska pressen, är numerärt fåtaligare och står, trots enstaka lysande undantag, också kostnärkligt sett lägre än i grannländerna.

Ifråga om religiös tolerans sätter den svenska demokratin en ära i att visa sig fri från alle fördomar, och på omkring 100 år har ingen svensk medborgare rönt förföljelse för sin religiösa tros skull. Men likgiltighet och underskattning är kanske ibland ett hårdare kors att bära än den gamla handgripliga förföljelsen. Det synes också i många fall som om en svensk medborgare, vilken övergår till den katolska tron, hade lättare för att väcka landsmännens animositet, än om han blir t. ex. sjundedagsadventist eller mormon! Har han eller hon sedan ett s. k. namn på något fält är det regel snarare än undantag, att pressen slår larm och drar fram det gamla spöket «den katolska faran» i spalterna, där det sedan paraderar långliga tider framåt. På senare år har förekommit ett antal konversjoner til katolicismen inom intellektuella kretsar i Sverige och det nummer man gjort av dette motsvaras ingalunda varken av konvertiternas antal eller deras kulturella inflytande.

För att förstå den instiktmässiga, känslöbetonade aversion mot den katolska tron som man ofta möter i Sverige måste man, som jag redan nämnt, ta med i räkningen att den svenska synen på katolicismen är förbunden med mera komplicerade faktorer av nationell stolthet och historiska traditioner än som är fallet i de andra skandinaviska länderna. Det var Sverige, och inte de två andra, som på 1600-talet svingade sig upp till att bli en stormakt på kontinenten genom sin segerrika insats som Lutherdomens främsta förkämpe i nordliga Europa.

Den kände fransk-engelske författaren Hilaire Belloc har i en essay framställt den svenska nationalhjälten Gustaf II Adolf, som endast en legoknekt, betald av kardinal Richelieu. För en svensk läsare

ällning i Sverige

ah Elgström

måste en sådan uppfattning te sig mer än lovligt naiv og enkel. Från sitt lands historia har han lärt att «Guldkonungen från Norden» och hans folk var ett i sin övertygelse att Sveriges framtid som ett fritt land var beroende av protestantismens seger över katolicismen. Redan under Luthers livstid omfattade flera ledande svenska män hans satser med vitglödad iver. Då Gustav II Adolf ännu i blomman av sin mannaålder föll vid Lützen i strid mot den tyske kejsarens trupper cementerade han så att säga med sitt blod sitt folks trohet mot protestantismens sak för århundraden framåt.

Sedan dess har alla unga svenskar fått lära sig i skolan att protestantism og svensk frihet är en och samma sak medan katolicismen betyder beroende av allehanda sinistra kontinentala intriger. Men det är inte endast Odhnars svenska historia och andra sådana läroböcker, som bibringar dem denna uppfattning, utan också de författare för ungdom, som t. ex. Starbäck och Topelius, i vilkas romantiska historiska skildringar varje katolsk präst är en förtäckt mördare med en dolk under kappan.

Skämt åsido, var dock Sveriges segrar som en första-rangs-makt inom Europas politik under 1600- och en liten tid av 1700-talen inte helt av godo för landets framtid. En framstående svensk vetenskapsman, internationellt berömd som bibliograf och utforskare, framför allt av Birgitta-traditionen, brukade under sin livstid ofta utbrista att «den främsta olycka som drabbat Sverige i historisk tid är reformationen». Han var religiöst indifferent och med «olycka» menade han en kulturuell sådan. Han ansåg att reformationen skurit av trådarna mellan hans land och den stora mellan- og sydeuropeiska kulturen och lämnat Sverige isolerat i en atmosfär av självbelåten insularitet. Ur denna bröt sig landet inte verkligt ut förrän under 1800-talets stora industriella revolution, då Sveriges stora naturliga resurser tillsammans med dess folks talang för teknik og organisation, gav det den plats det nu har bland världens «well-to-do»-nationer. När utlänningar hör ordet «Sverige» är deras första reaktion också föreställningen: «hög standard» — framför allt hög materiell levnadsstandard.

Sverige är också i sanning ett lyckligt land, som vunnit sociala reformer og rättssäkerhet för sina medborgare utan de blodiga omvälvningar andra länders massor oftast tvingats att tillgripa. Här är inte platsen att analysera om denna lyckliga moderation är resultatet av det svenska folkets förkärlek för «the Middle Way», den anda av «laissez faire», som fostrats efter sekler av individualistisk frihetskärlek inom folkets alla lager og klasser — eller om den avgörande faktorn varit den långa tid, under vilken ett moderat socialdemokratiskt parti, i teorin baserat på en marxistisk plattform men i realiteten utveck-

¹⁾ Holdt på engelsk som föredrag i Radio Vaticano, og her gjengitt etter «Credo»s oversettelse i nr. 3—4 d. å.

lande sig efter småborgerliga linjer, suttit vid landets styre. Måhända det ena kommer sig av det andra och tvärtom!

«Men Människan lever ej av bröd allena.» Män og kvinnor, som ser litet längre än bara till nosen i matträget, har nu redan länge känt sig bekymrade över den andliga fattigdomen mitt i det materiella överflöd Sverige äger. Under socialdemokratins genombrottsår inspirerades ledarna för massornas kamp av en hänförelse för rättvisans og frihetens ideal som ägde något av religiös trosglöd. Nu, då deras söner og arvtagare vunnit striden, tycks det som om den målmedvetna kraft, vilken burit upp fädernas kamp, övergett dem. Med landet så att säga i sina händer tycks dessa nya män liksom se sig omkring efter nye idéer og nya människor, mäktiga att fylla de gamla formlerna med nytt liv.

Än så länge söker og forskar de fåfängt. Den svenska demokratin är till följd av detta just nu rätt formell, rätt byråkratisk. Dess kulturprogram är valhant og utan insikt om den homogenitetens anda som måste bära upp varje verklig manifestation. En anda av likgiltighet för andliga värden, av brist på insikt om dera vikt og oundgänglighet breder istället ut sig på alla fält — en indifferens og en trött skepticism, som är mycket egendomligare, som Sverige inte drabbats av krigets olycker og den unga generationen därför besparats de bittra desillusioner som följer i dess spår!

Det hoppfullaste tecknet just nu finner man därför kanske just i den desillusionerade otålighet, som utmärker speciellt de yngre bland de intellektuella. Sådana intellektuella existerar, tack vare det svenska samhällets struktur inom alla klasser og läger. Särskilt ofta hör man från intelligenta unge arbetare av denna typ den halvt sorgsna, halvt vredgade frågan: «Var det inte mer? Är det där allt som vi vann?» Äldre personer kanske finner denna attityd gentemot de segrar som arbetarklassen vunnit, otacksam mot de gamla kämparna? Men för min egen del og som — i någon mån förut — en av dessa kämpar, känner jag att denna rastlöst frågande anda är ett hälso-tecken. Dess ifrågasättande av de värdens verkliga kvalitet, som arbetarrörelsen vunnit, är endast en transformation av den äldre generations tro på rättvisans og frihetens ideal. De trodde sig ha vunnit seger för detta genom att säkerställa bättre materiella villkor för massorna. Då levnadsstandarden höjdes og rättssäkerheten tryggades för låg som hög, skulle, trodde de, de andliga värdenas triumf följa lika säkert som B följer A.

«Where there is no vision the people perish»; den rastlösa skepticism og det ångestfulla vemod, som ger sig tillkänna hos de bästa av den unga generationens kulturella förespråkare, framför allt inom litteraturen, är än en gång endast ett uttryck för den eviga mänskliga trängtan, den helige Augustinus uttrycker i sina märkliga ord: «Vårt hjärta är skapat för dig, O, Gud, og det är evigt oroligt innan det finner frid i dig.»

Redan länge har filosofi og metafysik innehaft ganske tillbakasatta platser inom modern svensk kultur. Termerna «mystisk» og «mystiker» har varit nära nog synonyma med ogillande og förakt. Numera finner man däremot att de unge inom litteraturen använder sig av dem i alla möjliga samman-

hang ofta, det är sant, utan större känsla för deras reella värde och innebörd. Men hur skulle de unga också kunna ha en sådan? Den stora katolske mystikernas värld är ännu en tillsluten bok för denna generation, likaväl som för dess fäders och mödrars.

Ett annat hinder är den brist på träning för logisk tänkande och känsla för idéer som sådana, vilka är en följd av långa års inriktning på enbart empirisk vetenskap och tekniskt kunskap. Den latinska och även, fast i mindre grad, den anglosaxiska kulturen har aldrig så fullständigt släppt förbindelsen med den rena tankens område som den i hög grad praktiskt inriktade svenska kulturen gjort. Det är också karakteristiskt nog främst genom moderna franska men även i någon mån engelskspråkliga katolska författare: Mauriac, Maritain, Bernanos, Julien Green, Simone Weil, Graham Greene, Thomas Merton och andra, som de unga svenska författarna fått en glimt av ett helt anorlunda universum än den utilistiska hemmavärlden öppnar för dem.

De använder sig av denna nya tankevärlds termer, av religiösa och även katolska symboler och tankar, ibland utan djupare mening eller känsla, det är visserligen sant. Men ibland ser man en och annan gå vidare, gå hela den långa törnströdda vägen fram, som leder tillbaka till den sanna tron. Den vägen är inte lätt; då man sedan går till sin gamla plats inom den moderna svenska kulturen, känner man det som gick man tillbaka till sitt barndomshem efter en jordbävning. Ingenting är längre att finna på den gamla kära plats, där man en gång ägde det.

Inte under somliga föredrar att stanna på halva vägen i den ritualistiska rörelse, som under senare år gjort sig märkbar inom den svenska statskyrkan, en rörelse som närmar sig den anglikanska romanismen. Det är ett tidens tecken under denna förändringens tid att denne ritualistiska diktning flockat sig kring Den heliga Birgitta, som en medelpunkt och ett baner. En grupp inom den kallar sig *Societas Sanctae Birgittae* och håller liturgiska fester i helgonets stad, Vadstena, inom hennes egen Blåkyrkas murar. Men i samma lilla stad, ett stenkast från Helgonets kyrka, existerar ett verkligt birgittinkloster med systrar, som tillhör den nye grenen av den gamla *Ordo Sanctissimi Salvatoris*, vilken den heliga Birgitta grundade på 1300-talet.

Jag skriver dessa rader i Sankta Birgitta hus vid Piazza Farnese i Rom, det hus, där hon skrev så många av sina «Revelationes», där hon bad och arbetade för den helige Faderns återkomst från Avignon och där hon slutligen dog i ett litet rum, som bibehållit sin ålderdomliga karaktär från hennes tid, fastän eller kanske just emedan det sedan apterats till ett kapell där präster från alle länder och alle raser varje morgon läser den heliga mässan.

Medan jag skriver detta hör jag mässans toner och föreställer mig hur denna den katolska kristendomens samhörighet, förenande svart och vit, asiat och europé, skulle ha förvånat och glatt henne, som på sin tid inte ens kände till dessa nya världars existens men i andanom såg den himmelska enighet, av vilken den katolska samhörigheten här på jorden är en symbol. Från koret hörs systrarnas sång på det sätt stiftarinnan förordnat att också hennes mäktiga kyrka skulle byggas: «av slät gärning, ödmjuk och

stark» — det är sällsamt att tänka på att den oavbrutet sjöngs så i mer än femhundra år.

Genom Guds sällsamma råd har den heliga Birgittas hus kommit tillbaka i hennes ordens händer. Denna orden har återigen blivit pånyttfödd i Italien och Sverige, likaväl som buret ut i tre andra länder, så fjärran från varandra, som Indien och Schweiz genom den svensk-amerikanska kvinna, Moder Elisabeth, vilken ännu, fast över 80-årig, med mild och fast hand leder arbetet inom den nya grenen på det gamla fruktbara trädet. Alle de åtta husen av denna gren av O. S. S. är förenade under Moder Elisabeth som generalabbeddissa och sorterar direkt under den Heliga stolen. Deras speciella mission är bön, kontemplation och kärleksverk, inte minst bön för kristendomens återförande. Detta stora verk för kristen enhet främjas ytterligare genom att «Unitasassociationen» här har fått sig ett kontor upplåtet för sin central och att Franciskanerna av den heliga Försoningen¹ där ger ut sin engelskspråkliga upplaga av «Unitas».

Den heliga Birgittas hus har alltså blivit en rik skattkammare av katolska böner och katolskt arbete, samtidigt som den är ett centrum för svenskar i Rom. Två gånger om året, på Annandag jul till Benedictione och likaså på Den heliga Birgittas dödsdag, infinner sig här hela den svenska kolonien med ministern och legationen i spetsen, för att efter slutad gudstjänst sammanträffa i systrarnas stora sal överst i huset till en otvungen svensk sammankomst. Varje dag under de månader jag nu tillbragt i den heliga Birgittas hus, Casa di Santa Brigida, som det kallas i hela Rom, har jag sett landsmän, som kommer på turistresa till Rom, i tusental per vecka strömma till klostret för att se det stora svenska helgonets dödsrum-kapell med de två angränsande rummen — ett av dem, hennes dotters, S:ta Katarinas kapell och ett mindre förrum, vars hele dekoration är densamma som på helgonets tid.

Hur ofta har jag inte sett dessa svenskar, som ännu är skilda från sina förfäders kyrka, komma ut ur den Heliga Birgittas lilla våning, sådan den ännu bär spår av den tid, vari hon levde, och hört dem med tårar i ögonen, försäkra de svenskspråkliga systrarna, som visat dem kapellet, att *detta*, det var ändå höjdpunkten på deras resa! Utan tvivel känner de ofta en djup hemlig längtan att kunna helhjärtat delta i de böner, som ständigt stiger upp från detta rika skattkammerhus, som ännu bär hennes prägel och fylles av hennes anda som gav hela sitt liv för att stärka den katolska tron i Sverige och för att hela det sår, som hans ställföreträdare bortvaro från S:t Peters stol tillfogat Kristi mystiske lekamen.

¹) *Society of Atonement* vid Graymoor USA var ursprungligen en anglikansk organisation för bön om kristenhetens återförenande. År 1909 övergick dess stiftare och ledare, father Paul av Graymoor, till katolicismen med hela sin organisation. Efter studier vid ett fransiskanskt college prästvigdes han och fortsatte till sin död 1940 att leda sin organisation. Med påven Benedictus XV:s approbation tog han initiativet till den numera allmänt kända böneoktav för kristenhetens återförenande som hålles sedan 1909 framför allt av anglosaxiska katoliker världen runt.

Anna Lenah Elgström.

UTLANDET:

Paven om Europas enhet.

Under en mottagelse av 2 000 pilegrimer som hadde vært til stede på Pax Christi-bevegelsens kongress i Assisi nylig, holdt Pave *Pius XII* en lengere tale og tilsa bestrebelsene for å skape et forenet Europa Kirkens støtte. Den hellige far understreket imidlertid at et slikt stort mål må søkes nådd i en atmosfære av sannhet, rettferdighet og kristen nestekjærlighet. Europas katolikker må først samles og deretter katolikkene i de andre verdensdeler, slik at man samlet kan gå løs på det offentlige livs oppgaver.

Paven som hadde tatt inn til Rom fra Castel Gandolfo for å ta imot pilegrimene, kom også inn på de årelange men mislykkede anstrengelser for å skape en varig fred og minnet om det budskap han meddelte verden 1951 hvori Kirkens formidling ble tilbudt. Før i tiden da «mennesker og kultur i vestens verden utelukkende var katolsk og Paven var anerkjent som den selvfølgelig formidler ved uoverensstemmelser, kunne Kirken arbeide med større virkning», fremholdt Den hellige far.

Paven kom også inn på «den kalde krig» som hadde vært forhandlingstemaet til Pax Christi-bevegelsens kongress i Assisi. Den moralske fordømmelsen av krigen gjelder også for den slags krig mellom folkene, fremholdt Paven. Også den «freds»-propaganda som misbruker ordet fred for å oppnå mål som ikke er sanksjonerte, må også fordømmes, uttalte Paven til slutt.

Douglas Hyde i privataudiens hos Paven.

Den tidligere sjefredaktør for kommunistenes hovedorgan i England, *Douglas Hyde*, som ble opptatt i Kirken i 1946, er blitt mottatt av Pave *Pius XII* i privataudiens.

Psykologer i audiens hos Paven.

Søndag den 14. september møtte deltagerne i den første internasjonale kongress for drøftelse av nervesystemets histopatologi til audiens hos Den hellige far i Castel Gandolfo.

I sin tale til kongressens deltagere fordømte ikke Paven de psykoterapeutiske metoder for behandling av seksuelle neuroser, men fordømte alle amoralske metoder ved behandlingen av slike neuroser. Han fordømte også den retning innenfor psykoanalysen som i seksuelle motiver ser grunnlaget for *alle* menneskelige handlinger.

Paven understreket at der ikke kan reises noen moralsk innvending mot at mennesket søker å utvide sine kunnskaper mest mulig. Men, fremholdt han, dette utelukker ikke, at det finnes forskningsmetoder som kan krenke andres rettigheter eller betegnede et brudd med den absolutte moralske lov. Grunnen til dette er at «vitenskapen ikke er den høyeste verdi som alle andre verdier har å bøye seg for. Vitenskapen har å innta *sin* plass i verdienes hierarki, og det finnes klare grenser som heller ikke den medisinske vitenskap kan overskride uten å krenke høyere moralske lover.»

BULGARIA

28 prester skal dømmes på fabrikkert anklagemateriale.

Kommuniststyret i Bulgaria har nå besluttet at 40 katolikker hvorav 28 prester skal spille hovedrollen i en «masseprosess» etter vanlig kommunistisk oppskrift.

Anklagene går som vanlig ut på «spionasje, organisert av Den hellige stols representanter i Bulgaria». Som et kuriosum tilføyes «i samarbeid med tidligere medlemmer av den franske ambassade».

CHINA

Bare 999 utenlandske misjonærer tilbake i landet.

Fides melder fra Rom at det nå bare er 999 utenlandske, katolske misjonærer i China. For tre år siden var tallet over 5 000.

DE FORENTE STATER

Neppe noen amerikansk sendemann til Vatikanet om Stevenson velges til president.

Demokratenes presidentkandidat *Stevenson* uttalte nylig på en pressekonferanse i Springfield at han ikke regnet med at det ville bli utnevnt noen diplomatisk representant for De forente stater ved Vatikanet, om han blir valgt til president. Utnevnelsen av en slik representant ville bli oppfattet av amerikanerne som en offisiell anerkjennelse av en bestemt religion, hvilket ville være uforenlig med prinsippet om atskillelsen av Kirke og Stat, fremholdt *Stevenson*.

Mgr. Fulton Sheen's virkningsfulle innsats.

Biskop *Fulton Sheen* som er direktør for Det pavelige verk for troens utbredelse i De forente stater og som ved sin opptrreden i fjernsynet er blitt kjent over alt i De forente stater, har i løpet av de siste 9 måneder mottatt 749 200 brev fra personer som har lyttet til hans foredrag. 40 % av brevskriverne var ikke-katolikker.

Benediktinerkloster oppkalt etter indianerhøvding.

Et nytt benediktinerkloster i Marvin i South Dakota er blitt oppkalt etter indianerhøvdingen *Blue Cloud*. Med alle sine stammefrender bevarte han troen gjennom et halvt århundre uten å ha kontakt med noen prest. *Blue Cloud* ble i sin tid opptatt i Kirken av den berømte jesuittermisjonær *P. de Smet*.

General Eisenhower besøker kardinal Spellman.

Republikanernes presidentkandidat, general *Eisenhower*, har nylig avlagt erkebiskopen av New York, kardinal *Francis Spellman*, et besøk, meldes det fra New York.

INDIA

Den gregorianske kalender innføres.

Tre syriske ortodokse kirker i India har nå besluttet å innføre Den gregorianske kalender. Disse syriske kirker har hittil holdt seg strengt til Den julianske kalender.

ENGLAND

De engelske katolikker og Det engelske arbeiderparti.

Quotidiano som er organ for Den katolske aksjon i Italia, behandlet nylig i en lederartikkel de engelske katolikkers forhold til Det engelske arbeiderparti (Labour Party). Fler-tallet av Englands katolikker støtter Labour's teser, heter det i artikkelen. De er representert i partiet ved så betydelige personligheter som f. eks. lord *Pakenham* som for ikke lenge siden appellerte til de engelske katolikker om å gå mer aktivt inn i det politiske liv. (Gjengitt i «St. Olav» nr. 27/28.) Lord *Pakenham* gjør oppmerksom på at Labour's nonkonformistiske tradisjoner er i oppløsning, og at den engelske sosialisme som alltid har holdt seg klar av den kontinentale sosialismes doktrinære marxisme, nå er i ferd med å søke nye veier. Tomrommet, mener lord *Pakenham*, burde kunne utfylles med Kirkens sosiale lære. Dette syn støttes av den katolske ukeavis «Catholic Herald», mens derimot det kjente katolske tidsskrift «The Tablet» stiller seg i opposisjon til det.

Quotidiano peker på at de engelske katolikker nok er sterkt representert i fagbevegelsen, men fremhever samtidig at de ikke har noe talerør til å forfekte sine idéer som f. eks. Bevans tilhengere har. «Mens katolikkene drøfter forskjellige oppfatninger på den akademiske arena,» skriver bladet, «viner Bevans radikale tilhengere terreng både i Labourparty og i fagbevegelsen. Et resultat kan bare nås ved at katolikkene går aktivt med i det politiske liv . . . Til syvende og sist vil det avhenge av Englands katolikker om ny-marxistene under Bevans ledelse skal komme til å overta ledelsen av Labour, eller om partiet skal kunne bringe sine mål mer i samsvar med kristne prinsipper.»

Bladet minner deretter om at biskopen av Leeds, mgr. *Heenan*, for valgene i 1951 advarte katolikkene mot ny-marxismen innenfor Labour, fordi denne gruppe tilstreber en samfunnsorden som vil friheten og religionen til livs.

ETIOPIA

Grunnstenen lagt til det første katolske presteseminar.

I Adigrat i Etiopia er i nærvær av Den hellige stols særlige representant mgr. *Theodor Monnens* og den apostoliske eksark av Adis Abeba, mgr. *Hailé Marian Cahsai* grunnstenen bli lagt til det første katolske presteseminar i Etiopia. Byggegrunnen er en gave fra byen til den innfødte katolske klerus.

FRANKRIKE

Katolske kvinners verdensunion henlegger sitt sekretariat til Paris.

Fra den 1. oktober er adressen til Katolske kvinners verdensunion 91 Rue de Sevres, Paris VI.

50 000 mennesker med i Rosenkrans-valfart til Lourdes.

50 000 deltagere er anmeldt til den tradisjonelle franske Rosenkransandakt til Lourdes som finner sted i dagene fra den 6.—11. oktober. Valfarten ledes av erkebiskopen av Paris, mgr. *Feltin*.

Det hellige kollegiums dekan utnevnt til Offiser av Æreslegionen.

Det hellige kollegiums dekan, kardinal *Tisserant*, som nylig har besøkt sin hjemstavn Lothringen, er utnevnt til Offiser av Æreslegionen. I Strassbourg ble kardinalen motatt av Europarådet.

Verdifull fresko kommet for dagens lys.

Under restaureringsarbeider i den gamle kirke i Loddes i departementet Allier har man funnet en kunstnerisk verdifull fresko som forestiller *Jomfru Marias opptagelse i himmelen*. Ekspertene mener at bildet ble malt omkring år 1080.

HOLLAND

10-årsplan for kirkebygging.

Bispedømmet Haarlem har satt opp en 10-års plan som tar sikte på i dette tidsrom å få reist 50 nye kirker. Dette er nødvendig av hensyn til befolkningstilveksten. Tallet på katolikker i dette bispedømmet steg i årene fra 1930 til 1947 med 200 000.

ITALIA

Den nye erkebiskopen av Napoli.

Pave *Pius XII* har utnevnt erkebiskopen av Bari, mgr. *Marcello Mimmi*, til erkebiskop av Napoli etter kardinal *Ascalesi* som døde i mai. Mgr. Mimmi er 70 år gammel.

JUGOSLAVIA

Forfølgelsen raser for full kraft.

Hele *Tito's* kommunistiske presse er for tiden opptatt med å slå løs på «forgiftningen av barna ved religionsopium». Den som ikke oppdrar sine barn «i tidens ånd», erklærer partiorganet *Borba*, må fratas retten til å oppdra dem. «Undervisningsminister» *Zanke* har på linje med denne aksjon forlangt av landets lærere at de nå med den største aktivitet kaster seg inn i kampen mot religionen. Alle lærere hvis liv og lære ikke er i samklang med det kommunistiske parti, skal straks avskjediges. Kampen er ikke bare rettet mot lærerne, men også mot foreldrene. I Slovenia er store mengder arbeidere sagt opp fra sine stillinger i fabrikkene med den begrunnelse at deres barn går i kirke og mottar sakramentene. For tiden overveier man forbud mot ringing med kirkeklokker. En ny forordning krever at 68 % av de kollektorer som innkommer under gudstjenestene, skal avgis til staten. Et eksempel på hvordan det går fram er følgende: Et av de fattigste bispedømmer i Kroatia fikk for noen tid siden en større forsendelse med klær, matvarer og medikamenter fra utlandet. Biskopen måtte nekte å motta gavene, da de kommunistiske tollere forlangte 8 millioner dinar i toll!

Salesianere idømt lange fengselsstraffer.

En «domstol» i Ljubliana har dømt 14 medlemmer av salesianernes orden til frihetsstraffer på fra to til fem år. An-

klagen lød på «spionasje for Vatikanet». Kommunistpressen har benyttet anledningen til å rette kraftige angrep på Det apostoliske nuntiat i Beograd som beskyldes for å være «medvitende» om «spionasjen».

NY-GUINEA

Fransiskanerpater myrdet av hodejegere.

Den hollandske farnsiskanerpater *Michael Kammerer* er etter alt å dømme blitt myrdet av hodejegere på Ny-Guinea. Pateren var 34 år gammel og hadde virket som misjonær på Ny-Guinea i 5 år.

SOVJET-UNIONEN

Ungdommen ønsker kirkelig vielse.

Trangen til kirkelig vielse finnes ennå i Russland, heter det i *Komsomolskaja Pravda*, som er organ for landets kommunistiske ungdom. Ungdommen advares mot kirkelig vielse, fordi slike ekteskap «mangler det ideologiske marxistisk-leninistisk-stalinistiske grunnlag». Det heter videre at artikkelen om dette forhold ikke var blitt skrevet om det bare hadde dreiet seg om unntagelsestilfeller.

SYD-AMERIKA

Kampen mot moralsk forfall tatt opp.

I flere syd-amerikanske stater har Kirken nå tatt kampen opp mot moralsk forfall. I Argentina er kampen rettet mot umoralske kabaretfeststillinger og filmer og mot usedlig litteratur som importeres fra De forente stater. Det katolske juristforbund har fremsatt lovforslag i parlamentet som tar sikte på forbud mot utgivelse og salg av obscon litteratur. Biskopene i Brasil har fått regjeringen til å gripe inn overfor fremvisning av pornografiske filmer, og da Kringkastningen i Colombia har fått ord på seg for sine skamløse utsendinger, har katolikkene tatt skritt til bygging av en egen katolsk kringkaster.

TSJEKKOSLOVAKIA

Prest dømt til 15 års fengsel.

En tsjekkisk «folke-domstol» i Iglau har dømt den katolske prest *Josef Marsalek* til 15 års fengsel. Han var anklaget for å ha «forgiftet skolebarn med vestlige idéer», og for å ha forsøkt å holde dem tilbake fra å melde seg til s.k. arbeidsbrigader. *Alle vitner som ble ført mot den anklagede prest var barn.*

UNGARN

Kirkelige og religiøse minnesmerker skal tilintetgjøres.

Radio Vaticana melder at kommuniststyret i Ungarn har innledet en aksjon som tar sikte på å tilintetgjøre alle kirkelige og religiøse minnesmerker. Det er særlig alle de Krusifikser og Madonna-statuer som er satt opp på gater og langs landeveier man vil bli kvitt.

<p>1. Oktober</p> <p>4. og siste kvartal, og enda har ikke alle ordnet med kontingenten</p>	 <p>Et virkelig kvalitetsprodukt</p>
--	--

BERGEN

INNRAMMING

SE

vårt gode utvalg i
fotografirammer

Didr. Andersen & Søn A/s
BERGEN

NYGÅRDSGT. 12

Alt i Papir og
Kontorartikler
TORNÖE

Johan H.
BENZON
A/S
KOLONIAL - VASKEARTIKLER
En gros Telefon 10 106

Stempler
av enhver art
Skilt
for ethvert behov

A/S KR. MADSENS BOK- & PAPIRHANDEL
BERGEN

BRYGGEN 5 - LEPPEN - TELEON 11482

BIRGER MICHELSEN
MALERMESTER
FOSSWINKELSGATE 20
Maler prestegården i Bergen
Tlf. 12 443 — 97 269

BRØDR. KREBS
Børste & Penselindustri
Telefon 11 317 Bergen

KOBA CHRISTENSENS
BEGRAVELSESBYRÅ
ENGEN 37 - BERGEN

Telefon: 11 804
Privat: 98 013 - 96 588

Et råd til Dem:

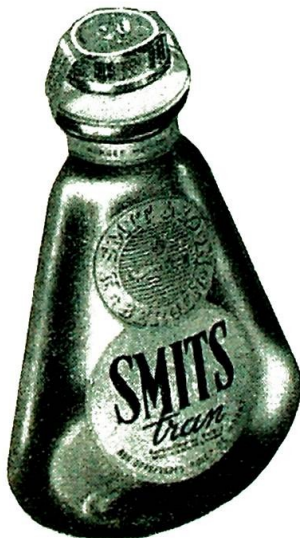
BRUK BJØRNEKREM

All slags

skadeforsikring

HVER DAG

Føres av større kolonialforretninger
A. SMIT & ZOON
BERGEN

Chr. Vestheim
MEK. VERKSTED & RØRFØKRETNING
VESTRE STRØMKAI 1 — BERGEN — TELEFON 16 794

Sølv
for *Theodor Olsens Efff.* alle
JUVELER SMÅSTRANDGT 4 anledninger

ERLING KRAGE A/S
PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen
Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»

GEISHA - TE

Kjøkken-
utstyr

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

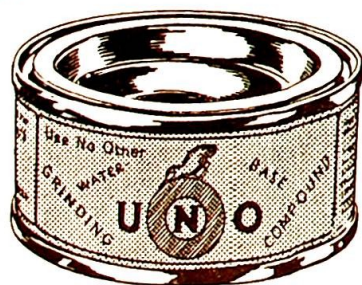
Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**

Benytt våre
avterrende!

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo

Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

ANTON GUTU

Møbeltapetserer

Thor Olsensgt - 2. Tlf. 41 44 70

Divaner tilsalgs.

Mottar omstopping av møbler og
madrasser.

Guttorm A. Johnsen
BLIKKENS LAGERMESTER

Bygnings-, takreparasjons- og
ventilasjonsarbeid

Thor Olsensgt. 2

Tlf. 42 37 89

SI

NAVNET

SI

FREDRIK HVEDING

Tekn. Kem. Fabrikk og Farvehandel
Kirkegt. 3, Oslo

Telefon: butikk 42 30 63

kontor 42 15 22 - 41 60 79

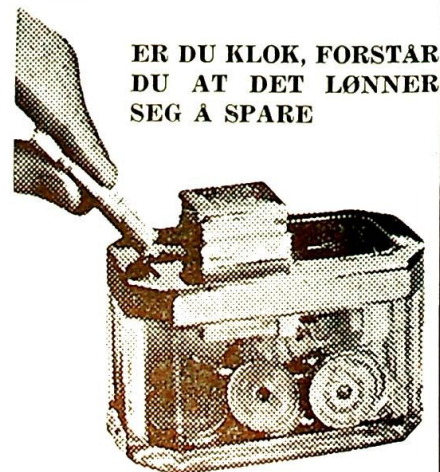
Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 99 90

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet